

Erwin Guijt

Goeree-Overflakkee

Nieuw boek over ds. Gebraad:

“Hij negeerde gezondheidsadviezen en ging door met preken”

Klaar voor vertrek naar het land (1925). V.l.n.r. eigenaar Jaap van Nieuwenhuizen, David de Jong, Jan van den Doel en Lood Gebraad met zontje Jan.

Het gezinnetje van zetbaas Gebraad rond 1926.

..... De cover van het boek.

Recent verscheen er een nieuw boek over het veelbewogen leven van de Flakkeenaar Lodewijk Gebraad. Deze werd in 1894 geboren te Dirksland, werd in 1912 landarbeider in Stad aan 't Haringvliet en schopte het twaalf jaar later tot zetbaas op boerderij Nooit Gedacht in Nieuwe-Tonge. Eilanden-Nieuws ging in gesprek met de schrijver van het boek, Han Vermeulen uit Meteren.

Vermeulen weet veel over Gebraad te vertellen. “Hij was getrouwd met Rika Troost uit Sommelsdijk en ze hadden twee kinderen: Jan en Hester. Lodewijk Gebraad wist zich in 1930 geroepen om Gods Woord te spreken en kreeg vijf jaar les van ds. Jan Polhuijs van Stad aan 't Haringvliet. Gebraad was tegelijk ouderling in de Nederlands Hervormde Kerk in Nieuwe-Tonge, van 1934 tot 1936, en ook nog eens gemeenteraadslid. Hij haalde in 1936 zijn akte godsdienstonderwijzer en ging elke zondag spreken in evangelisaties in half Nederland, tot in Vriezenveen toe. Hij vluchtte bij de inundatie van februari 1944 naar Leersum en werd er vaste voorganger van de evangelisatie. In 1950 verhuisde hij naar Tholen. Uiteindelijk stierf hij op 23 mei 1980 in Sint-Philipsland.”

Psalmbriefjes

Het boek is chronologisch opgebouwd. “Over bijna elk levensjaar was wel wat te schrijven. Het eerste hoofdstuk gaat over zijn voorgelacht, dat rond 1500 in Oud-Vossemeer woonde en via Steenberg in 1784 naar Oude-Tonge kwam. Ik volg zijn levensloop in 15 hoofdstukken. Het slothoofdstuk is een soort diepteboring. Zo van: hoe waren zijn preken, hoe was hij als huisvader, wat waren zijn sterke en zwakke kanten, wat vond hij leuk en niet leuk? Ook heb ik twee preken van hem toegevoegd.”

Het is geen toeval dat Vermeulen een boek schreef over Gebraad. De auteur komt zelf uit Sint-Philipsland, waar Gebraad bijna 24 jaar zijn predikant was. Er is dus

sprake van een bijzondere band. “Hij en zijn vrouw kwamen vaak bij mijn ouders. Ik ben vaak met hem opgetrokken en was tien jaar organist. De psalmbriefjes lagen elke zaterdagavond om half 7 klaar; dan praatten we vaak nog even. Ik reed vaak met hem als hij ergens moest preken. Toen hij steeds moeilijker kon lezen, schreef ik allerlei teksten met viltstift voor hem uit. Eigenlijk was hij een soort opa voor me. Hij noemde me wel eens ‘mijn secretaris’. Ik heb nooit kunnen denken dat ik ooit zijn biograaf zou worden. Het boek is dus vooral een hommage aan een goede vriend.”

Hebrêédje

Het is niet het eerste boek van de schrijver. “Na mijn veertigste boek, wat gepubliceerd werd in 2017, heb ik gezegd geen boeken meer te schrijven. Maar rond de laatste jaarwisseling kreeg ik een signaal dat er nog steeds vraag was naar een boek over ds. Gebraad. Nu had ik al wel eens eerder een biografie over hem geschreven, maar dit levensverhaal is veel uitgebreider. Bovendien is mijn schrijfstijl inmiddels veranderd: veel compacter en directer. En eerlijk gezegd kan ik niet zonder schrijven. Hierbij komt dat de coronabeperkingen leidden tot een soort huisarrest, wat voor mij bijna automatisch tekstschrijven betekende.”

“Het verhaal is ook heel bijzonder. Hij begon als veldarbeider ergens achterin de polder, zonder geld en goede contacten, en ging stap voor stap vooruit. Hij ervoer het als zijn roeping om aan ‘alle creaturen’ het evangelie te preken. Hij had een groot

geloofsvertrouwen en is met zijn God niet beschaamd uitgekomen. Hij viel op door zijn eenvoud, oprechtheid en geloofsvertrouwen. Vaak noemden de mensen hem ‘Gebraadje’, vanwege de innemendheid. In Zeeland en op Flakkee sprak je over Hebrêédje. Heel bijzonder is ook dat hij het preken zolang heeft volgehouden. Hij was jaren de oudste dienstdoende predikant van Nederland. Hij negeerde gezondheidsadviezen en ging eindeloos door met preken.”

Leefwereld

Vermeulen heeft heel wat onderzoek gedaan voor het 384 pagina's tellende boek. “Er zit veel kerkhistorie in, maar ook bijna tweehonderd foto's en veel citaten uit preken, die in kaders zijn afgedrukt. Het boek is dus een mix van kerkhistorie, meditatie en beeld, zoals je in een tijdschrift aantreft. De eerste 80 bladzijden gaan allemaal over het

Flakkee van toen.” Daarvoor dook hij in het Streekarchief, genealogische websites, oude boeken en notulen van kerkenraads- en ledenvergaderingen. “Ik zeg wel eens: je moet als onderzoeker doorgaan waar anderen ophouden. Dat was hier echt het geval.”

“Het levensverhaal van Gebraad is zonder meer de moeite waard. Het zijn herinneringen aan tijden die voorbij zijn en ook nooit meer terugkomen. Het is precies 40 jaar geleden dat hij stierf. En ik wilde mijn oude vriend schetsen in zijn eigen leefwereld, in het Flakkee van toen. Ik kan bijvoorbeeld de inundatie uit 1944 met één regel afdoen, maar heb er drie bladzijden over geschreven met twee mooie foto's erbij. Het aantal schrijvers van kerkhistorie loopt trouwens snel terug. Nu kan het nog worden vastgelegd, straks misschien niet meer. Ook daarom heb ik het boek gemaakt.”